

ชื่อเรื่อง	การศึกษาความหลากหลายของชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบล ชุมแสงสงคราม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
ชื่อผู้วิจัย	รัฐศรัณย์ ทองก้อนศิลา
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เปรมประสิทธิ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ วท.บ. สาขาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร 2561
คำสำคัญ	ความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลชุมแสงสงคราม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) กับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 9 หมู่บ้าน ระหว่างวันที่ 1-30 สิงหาคม พ.ศ. 2561 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืช พบพันธุ์พืชทั้งหมด 25 วงศ์ 30 สกุล 31 ชนิด สามารถจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ดังนี้ 1) พืชสมุนไพร 7 ชนิด เช่น บอระเพ็ด รังจืด ปอกะบิด ฟ้าทะลายโจร 2) พืชผักสวนครัว 8 ชนิด เช่น แตงกวา มะระ ถั่วฝักยาว พริกชี้ฟ้า มะนาว เป็นต้น 3) ไม้ผล 10 ชนิด เช่น กระท้อน ลำไย ส้มโอ มะม่วง ฝรั่ง เป็นต้น 4) ไม้ดอกไม้ประดับ 1 ชนิด เช่น สาละลังกา 5) พืชเศรษฐกิจ 3 ชนิด เช่น ข้าว อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น และ 6) พืชให้เนื้อไม้ 2 ชนิด เช่น สัก ไม้ เป็นต้น การใช้ประโยชน์จากสัตว์เลี้ยงพบว่า มีชนิดพันธุ์สัตว์ทั้งหมด 7 ชนิด จำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ ดังนี้ 1) ใช้ประโยชน์สัตว์เศรษฐกิจและเพื่อบริโภค 4 ชนิด เช่น ไก่ไข่ ไก่ชน โค สุกร 2) เลี้ยงเพื่อความสวยงาม และเป็นรายได้เสริม 1 ชนิด คือ ไก่ชน 3) เลี้ยงเพื่ออนุรักษ์ 1 ชนิด คือ กระบือ 4) เลี้ยงเพื่ออนุรักษ์ และเพาะพันธุ์จำหน่าย 1 ชนิด คือ สุนัขบางแก้ว ซึ่งการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้ประโยชน์สัตว์เศรษฐกิจ และเพื่อบริโภคมากที่สุดจำนวน 4 ชนิด ได้แก่ ไก่ไข่ ไก่ชน โค สุกร เป็นต้น การใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ พบว่ามี จำนวน 1 ชนิด คือ เห็ดนางฟ้าฮังการี ถูกใช้ประโยชน์ด้านการบริโภค แปรรูปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมเข้ากองทุนหมู่บ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่า มี ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ 2 ประเภทได้แก่ 1) ภูมิปัญญาสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม 4 ภูมิปัญญา ได้แก่ ไม้กวาดทางมะพร้าว ตะกร้าไม้หวาย สุ่มไก่ และกระดัง 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน 2 ภูมิปัญญา ได้แก่ น้ำพริกนรกปลาย่าง และน้ำพริกแกงเผ็ด แหล่งโบราณคดี พบว่า มี วัดปากคลองชุมแสง ในหมู่ 2 บ้านบางบัว ซึ่งเป็นโบสถ์ที่เชื่อว่าอายุประมาณ 200 ปี และมีหลวงพ่อ

จำปาเป็นศูนย์รวมใจ และบนศาลาวัดพบเครื่องปั้นดินเผาของเก่าโบราณ เช่น ถ้วย แก้ว จาน หม้อ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

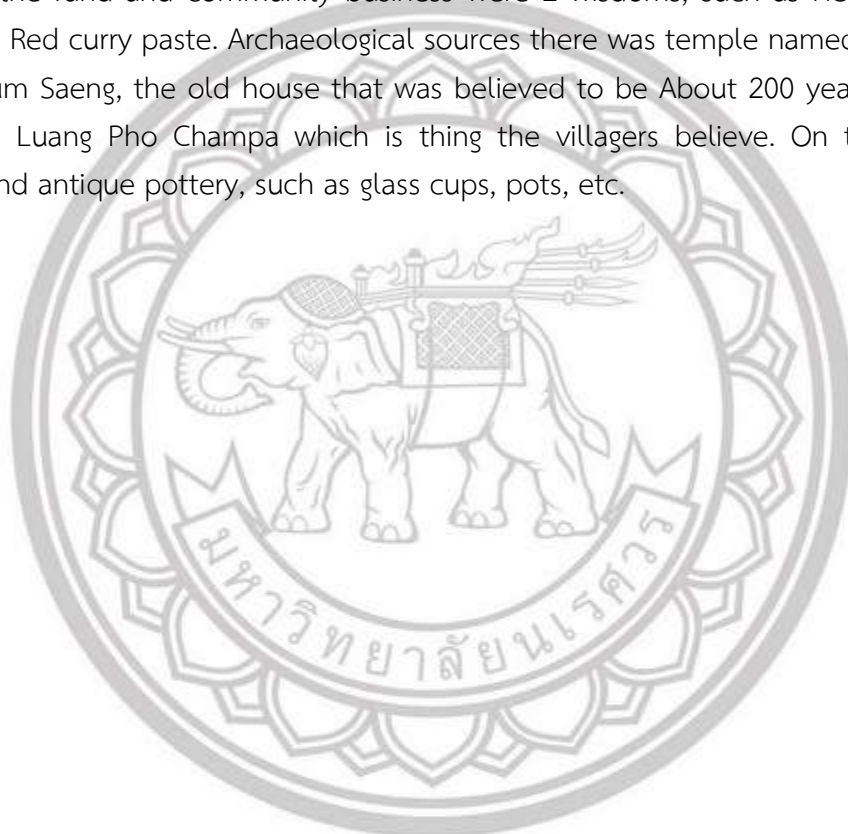
Title	The Study of Biodiversity and Local Wisdom, of Chumsaeng Songkram Subdistrict, Bang Rakam District, Phitsanulok Province.
Author	Rutsarun Thongkonsila
Adviser	Assoc.Prof. Dr. Savent Pampasit.
Academic Paper	Thesis B.Sc. in Natural Resources and Environment, Naresuan University, 2018
Keywords	Biodiversity, Local Wisdom, Utilization

Abstact

The biodiversity and local wisdom of the Chumsaeng Songkram Sub-District, Bang Rakam Thai District, Phitsanulok Province was studied. The objective of the study to study the diversity and utilization of biological resources And local wisdom. During 1 - 30 August 2018. The methodology study were the interviews with semi structure interviews of The Royal Initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn (RSPG), with a specific number of samples, 9 villages. Then analyzed by qualitative descriptive analysis.

The results of study were 25 species of plants, 30 genera, 31 species of plants, Can classify the utilization follows as 1) herbs were 7 species such as *Tinospora crispa* (L.), *Helicteres isora* L., *Andrographis paniculata* (Burm.f.) Wall. ex Nees., *Thunbergia laurifolia* Lindl. 2) homeground vegetable were 8 species such as *Cucumis Sativus* L., *Momordica charantia* L., *Vigna unguiculata* (L.) Walp., *Capsicum annum* L., *Citrus aurantifolia*, 3) fruit were 10 species such as *Sandoricum koetjape* (Burm.f.) Merr., *Dimocarpus longan* Lour., *Citrus maxima* (Burm.) Merr., *Mangifera indica* L., *Psidium guajava* L. 4) Ornamental flowers was 1 species is *Couroupita guianensis* Aubl. 5) Agriculture economic were 3 species such as *Oryza sativa* L., *Saccharum officinarum* L., *Zea Mays* L., and 6) timber were 2 species such as *Tectona grandis* L.f., *Bambusa* sp.. The total number of pets used had 7 species, Can classify the utilization follows as 1) The use of economy animal for consumption were 4 species such as *Gallus gallus*, *Sus scrofa domesticus*, *Gallus domesticus*, *Bos indicus* 2) Pet beauty and additional income 1 species such as *Gallus domesticus*, and 3) Pets for conservation 1 species was *Bubalus bubalis*. 4) Pets for conservation of breeding was *Canis Aureus*. Which raising animals for use as economic animals And the most consumption were 4 species, including *Gallus gallus*, *Gallus domesticus*, *Bos indicus*,

and *Sus scrofa domestica*. The utilization of other biological resources that found one species was *Pleurotus ostreatus* (Fr.) Kummer, use of consumption benefits processed as additional income to the village fund. Local wisdom found that There were 2 branches as the following 1) Wisdom in the industry and handicrafts were 4 wisdom, such as swab, basket, chicken coop, and threshing basket 2) Local wisdom on the fund and community business were 2 wisdoms, such as Hell fish chili paste and Red curry paste. Archaeological sources there was temple named Wat Pak Khlong Chum Saeng, the old house that was believed to be About 200 years old And there was Luang Pho Champa which is thing the villagers believe. On the temple hall, found antique pottery, such as glass cups, pots, etc.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved